

produkty především nástroji, které mu pomohou najít odpovědi na řadu otázek, zjistit příčiny a možné následky nebo odhalit vztahy mezi různými jevy. V příspěvku se zaměřujeme především na teoretické ukotvení termínu kartografické dovednosti v rámci pedagogických výzkumů a didaktiky zeměpisu. Jsou zde předložena různá pojetí a definice tohoto zdánlivě jasného pojmu. Tento přehled byl zpracován na základě podrobné studie řady zahraničních výzkumů zabývajících se danou problematikou. Představujeme zde model kartografických dovedností, který vznikl na základě analýzy a syntézy různých chápání tohoto pojmu. Jeho vytvoření vyžadovalo několik kroků a použití dílčích modelů. Celý proces tvorby modelu kartografických dovedností je součástí disertačního výzkumu, zabývajícího se úrovní osvojení kartografických dovedností u žáků základních škol. Vytvořením modelu kartografických dovedností dále sledujeme, k jakým cílům má v tomto směru zeměpisné vzdělávání směřovat.

popsány výchozí podmínky pro realizaci uvedeného výzkumu spočívající v získání CAx dovedností žáků pro řešení zadaných úloh, dále příprava zadávaných projektů a vytvoření pravidel pro tvorbu CAx dat a jejich následnou analýzu.

Zajišťování a zjišťování kvality je v současné světové i české pedagogice aktuálním tématem. Chybí ale systematický výzkum kvality výuky, který by šel napříč kurikulem školního vzdělávání a zohledňoval přitom odlišnosti vyplývající ze specifické povahy učiva v různých vyučovacích předmětech. Zkoumání různých aspektů kvality výuky je doménou především matematického, přírodovědného a v poslední době i jazykového vzdělávání. Na posteru je prezentován projekt disertační práce, která se zabývá kvalitou výuky cizího jazyka z hlediska kvality motivování, zacházení s chybami, klimatu podporujícího učení a jasnosti. Cíl práce je, na základě teoretických a praktických východisek (např. výzkum mezinárodních studií DESI, studií IPN a Unterrichtsqualität, Lernverhalten und mathematisches Verständnis), vytvořit platný pozorovací instrument pro kvalitu výuky cizího jazyka (především německého jazyka). Rešerše mezinárodních studií zajistí, že se pozorovací instrument zaměří jen na relevantní indikátory kvality výuky cizího jazyka.

Pavel Zlatníček

Kvalita ve výuce cizího jazyka

Katedra německého jazyka a literatury PdF MU

Karel Dvořák

Výzkum efektivity výuky technických předmětů

Pedagogická fakulta UHK

Předkládaný příspěvek popisuje výzkum prováděný v průběhu výuky odborných technických, strojírensky orientovaných předmětů na střední průmyslové škole a vyšší odborné škole. Výzkum probíhá na žákovských projektech, vypracovávaných využitím CAx aplikací (Computer Aided Design, Computer Aided Engineering, Computer Aided Manufacturing), používaných v současné průmyslové praxi. Výstupy žákovských projektů jsou výchozím zdrojem dat pro kvalitativní zkoumání konstruktérských dovedností, znalostí strojírenské problematiky a myšlení pro řešení problémů, které se náročností blíží úlohám řešeným v jejich následné profesní praxi. Závěry a zjištění kvalitativního výzkumu jsou doplněny kvantitativní analýzou dat, založenou na statistickém vyhodnocení testů prověřujících teoretické znalosti posluchačů a jejich postoje k využívání CAx aplikací. Příspěvek objasňuje posloupnost fází výzkumu v závislosti na získaných informacích a v kontextu s cyklem školní výuky. Komplexní vyhodnocení všech fází výzkumu, probíhajících souběžně i následně, vede k odpovědi na výzkumnou otázku: Posiluje výuka na projektech podporovaná využitím CAx aplikací mezipředmětové vztahy? V příspěvku jsou dále

Příspěvek se vztahuje k oblasti didaktiky dějepisu a zabývá se edukačním procesem v programech T.K.V., které jsou školám nabízeny jako obohacení běžné výuky a v Brně mají dlouholetou tradici. Výzkumné šetření kombinuje analýzu dat z rozhovorů, pozorování a rozboru fotografií, pořízených během výuky. Vychází z: a) diskursu hermeneutiky (práce s textem a uměním výkladu; cílem je porozumění a vyložení textu); b) diskursu konstruktivismu, chápajícího realitu jako mentální konstrukci jedince, opírající se o lingvistický, sociální či historický kontext; realita je určována jedincem a jeho zkušeností; c) diskursu subtilního realismu, který vyzdvihuje význam vysvětlení jevů oproti jejich predikaci, podává obraz výzkumníka „jako historika – učitele, jenž pracuje s událostmi, hledá působící síly“. Výuková

Veronika Rodriguezová

Vzdělávací potenciál programů tematické kooperativní výuky (T.K.V.)

Ateliér Divadlo a výchova, Divadelní fakulta JAMU

strategie programů T.K.V. vychází z daného tématu a je postavena na kooperativním učení, což vede k užití aktivizujících a komplexních výukových metod. Výukové techniky zapojují hru v roli a herní jednání, základní principy dramatické výchovy.

Marie Snětinová

Možnosti kvantitativních úloh ve výuce fyziky

Katedra didaktiky fyziky
MFF UK v Praze

Řešení kvantitativních úloh má v České republice ve výuce fyziky velkou tradici, což lze doložit relativně velkým počtem těchto úloh zařazených do učebnic, i množstvím sbírek zaměřených na dané úlohy a jejich využíváním na školách. Řešení úloh se však u studentů často mění v „matematickou manipulaci“ se vzorci bez hlubšího pochopení základních fyzikálních konceptů. Tuto strategii řešení úloh je užitečné u studentů minimalizovat a naučit je vhodnějšímu přístupu (jedna z metod je uvedena např. v článku: Van Heuvelen, A. (1991). Learning to think like a physicist: A review of research-based instructional strategies. *Am. J. Phys.*, 59(10). V příspěvku je prezentován projekt zaměřený na výukové metody zabývající se schopností řešit kvantitativní fyzikální úlohy a jejich konkrétní možný přínos v podmínkách české vzdělávací soustavy. V návaznosti na výsledky rešerše na toto téma a na základě výzkumu bude vyvíjena metodika vhodná pro využití ve výuce na středních školách a v prvních ročnících vysokých škol. Cílem projektu je vytvoření metodických materiálů s popisem konkrétní metody a jejího použití ve výuce, včetně pracovních listů pro žáky a studenty s vybranými úlohami. Použitelnost metodiky, ale zejména konkrétní přínos k rozvoji dovednosti studentů řešit fyzikální problémy a k praktickému pochopení fyzikálních principů, budou zkoumány metodou případových studií.

Patrik Vacek

Počítačové hry a edukace: analýza zahraniční zkušenosti z perspektivy problematiky v České republice

Katedra pedagogiky PdF MU

Třebaže propojení počítačových her a edukace představuje jedno ze společensky nejvýznamnějších a odborně nejdiskutovanějších témat současných anglo-amerických humanitních a sociálních věd, je v českém pedagogickém výzkumu tato problematika zatížena dlouhodobým nezájmem a absencí systematické reflexe. Smyslem tohoto příspěvku je: a) nabídnout stručný přehled dosavadních zahraničních pedagogických šetření a výsledků výzkumu fenoménu, jenž v sobě

zcela přirozeně spojuje prvky technologické a sociální dynamiky a který jako takový spolu s dalšími klíčovými projevy současného audiovizuálního světa (Facebook, YouTube) neobyčejně významně ovlivňuje školní i mimoškolní život současné české mládeže i dospělých; b) naznačit nosné linie dalšího výzkumu dané problematiky a zároveň se v rámci tuzemského odborného kontextu pokusit identifikovat – převážně s ohledem na dosavadní zahraniční zkušenost – potenciál jednotlivých oborů vhodných pro případnou spolupráci (sociologie, psychologie, estetika, mediální studia, informatika, lékařské vědy).

Poster bude zaměřen na problematiku vztahu politického systému a učebnic občanské výchovy. Jedná se o to, že stát velmi významným způsobem zasahuje do tvorby obsahu učebnic. Problém spočívá v tom, že každá doba je specifická jiným politickým systémem, jenž dává státu zcela specifický charakter. Jinak vypadá politický systém v době totality, jinak v období první republiky a jinak v současnosti. Poster se snaží představit, jak metodologicky zmapovat jednotlivé politické systémy, co do jejich vztahu k učebnicím, neboť každý z nich je jasně definován svými ideami a ideologiemi, které vkládá do učebnic. Jedná se tedy o zmapování míry ideologizace učebnic v různých obdobích českých dějin. V současné době se toto téma stává fenoménem moderního pedagogického výzkumu. My se v posteru budeme odvolávat zejména na práce Appla (1991), Crowforda (2006), Altbacha (1991) a Lisovskayi a Karpova (1999). Filozofický základ metodologického výzkumu bude tvořit tzv. frankfurtská škola. Autoři této filozofické skupiny se zabývali ideologičností textu, díky čemuž nám poskytli nezbytný myšlenkový rámec, na kterém vybudujeme metodu adekvátní tomuto výzkumu. Očekávaným výzkumem bude představení metody, která nám neproblematicky umožní komparace učebních textů z jednotlivých období, co se jejich míry ideologizace týče. Tím budeme moci rozhodnout, který z politických systémů nejvíce zasahoval do učebnic.

Petr Blažej

Politický systém a učebnice OV

Institut výzkumu školního vzdělávání PdF MU